

СТ А Н О В И Щ Е

От: *Доц. д-р Наталия Викторова Футекова-Николова*
ВУ: Висше училище по застраховане и финанси
Научна специалност: 3.8 Икономика (Бизнес информатика и комуникации)

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Елена Юриева Филипова*
Тема на дисертационния труд: *Архитектура на информационна система в помощ на трудовата реализация на хора със зрителни увреждания*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1470/29.05.2024г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към факултет "Приложна информатика и статистика", катедра "Информационни технологии и комуникации" на УНСС по научна специалност Приложение на изчислителната техника в икономиката, професионално направление 3.8 Икономика, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1726/04.07.23. Обучението е осъществено в свободна форма през периода от 28.06.2023г. до 08.05.2024г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд представя сериозно изследване, насочено към създаването на информационна система, предназначена да подпомага трудовата реализация на хора със зрителни увреждания. Структурата на труда е обемна и добре организирана, като включва всички необходими

раздели, които подкрепят целта и задачите на изследването. Актуалността на темата е ясно аргументирана, като се отчита значението на информационните технологии за социалната интеграция на хората с увреждания. Целта и задачите на работата са формулирани ясно и предоставят ясна насока за изследването. Обектът и предметът на изследването са добре дефинирани и съответстват на поставените цели. Основната теза на труда е обоснована чрез анализ на съществуващата литература и представлява значим принос към научното познание в областта. Използваната научна литература е обширна и добре подкрепена, като допринася за авторитета и качеството на изследването.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд представя значими научни и научно-приложни резултати, които са в съответствие със заявените цели и задачи. Използваната методология е добре аргументирана и подходяща за провеждане на изследването, като включва обширен анализ на съществуващата литература и ефективно прилагане на подходящи инструменти за създаване на информационна система. Постиженията в областта на информационните технологии за подпомагане на хора с увреждания са забележими и имат потенциал да допринесат за социалната интеграция и професионалната реализация на тези хора. Изпълнението на поставените цели и задачи е осъществено в съответствие с високите академични стандарти, като резултатът е комплексно изследване, което представя нови възможности и перспективи в областта на информационните технологии за хора с увреждания.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Авторът на дисертационния труд представя съществени научни и научно-приложни приноси, които представляват значима стъпка в развитието на полето на социалната интеграция и подпомагане на лица със зрителни увреждания. Един от основните приноси на дисертацията е установяването на методология за модифициране на националния класификатор на професиите и длъжностите със създаването на списък на професиите и длъжностите за индивиди със зрителни увреждания. Този напредък не само улеснява работодателите в разбирането и оценката на квалификациите на хората със зрителни увреждания, но и им предоставя по-добър достъп до пазара на труда и възможности за професионално развитие.

Архитектурата на информационната система, предложена от автора, представя иновативен подход към подпомагане на трудовата реализация и социалната интеграция на лица със зрителни увреждания. Чрез внедряването на съвременни технологии за обработка на големи данни и аудио-видео файлове, тази архитектура отваря нови възможности за подобряване на комуникацията между работодателите и хората с увреждания, като им предоставя по-широк и лесен достъп до информация и ресурси за професионална реализация. Тези научни и научно-приложни приноси също така имат значително социално въздействие, като спомагат за създаването на по-справедливи и равни условия за заетост и интеграция на лица с увреждания в обществото. Така, дисертацията представя важен напредък в разбирането и справянето с предизвикателствата, пред които са изправени хората с увреждания в съвременната общност.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите демонстрират високо ниво на научноизследователска работа. Те представят добре разработени анализи и оригинални подходи към проблемите, което ясно показва ангажираността на автора с темата и научната общност.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е изготвен прецизно и систематично, което допринася за яснотата и последователността на представената информация. В него са включени всички съществени аспекти на дисертационната работа, включително обосноваването на избора на темата, поставените цели и задачи, използваните методи, получените резултати и техните интерпретации, както и заключенията, произтичащи от изследването. Формулирането на автореферата е академично, съобразено с изискванията за структура и изложение на научните трудове. В него се предоставя ясна представа за значимостта на проведеното изследване и неговия научен принос в конкретната област на знанието.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертацията представя детайлен анализ върху предложената тема и демонстрира значимо ниво на аналитична способност от страна на автора.

Акцентът върху методологията и архитектурата на системата е ясен и последователен, като подчертава значението на новаторските технологии за подпомагане на хората със зрителни увреждания. Резултатите са представени систематично и основателно, създавайки добра основа за обсъждане и заключения.

8. Заключение

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема „Архитектура на информационна система в помощ на трудовата реализация на хора със зрителни увреждания“, с автор Елена Юриева Филипова представлява завършено научно изследване на конкретен научен проблем. Авторът има необходимите качества, познания, умения и опит за извършване на самостоятелно научно изследване. Изразявам изцяло положителната си оценка на дисертационния труд и с пълна увереност ще гласувам за присъждането на образователната и научна степен „доктор“.

Дата / място

Подпис:

О P I N I O N

FROM: *Associate Professor Natalia Viktorova Futekova – Nikolova*
University / Higher School of Insurance and Finance
Scientific specialty/ 3.8 Economics (Business Informatics and
Communications)

Regarding: Dissertation for the award of the educational and scientific degree
"Doctor" in the scientific specialty at the University of National
and World Economy (UNWE).

Author of the dissertation: Elena Yurieva Filipova
Topic of the dissertation: Architecture of an information system to help the
work realization of people with visual impairments

Grounds for presenting the opinion: participation as a member of the scientific
jury for the defense of the dissertation in accordance with Order
No. 1470/29.05.2024 by the Rector of the University of National
and World Economy (UNWE).

1. Information about the doctoral candidate

The doctoral candidate has been enrolled in the doctoral program at the Faculty of Applied Informatics and Statistics, Department of Information Technologies and Communications at the University of National and World Economy (UNWE) in the scientific specialty Application of computer technology in economics, professional direction 3.8 Economics in accordance with the Order No. 1726/04.07.23 by the Vice-Rector for Research and International Relations at UNWE. The studies were conducted in an open form during the period from June 28, 2023, to May 8, 2024.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation presents a substantial study aimed at creating an information system designed to support the employment of people with visual impairments. The structure of the work is extensive and well-organized,

including all the necessary sections that support the research's aims and objectives. The relevance of the topic is clearly argued, considering the importance of information technologies for the social integration of people with disabilities. The goals and tasks of the work are clearly formulated, providing a clear direction for the research. The object and subject of the study are well-defined and correspond to the stated objectives. The main thesis of the work is substantiated through an analysis of the existing literature and represents a significant contribution to the scientific knowledge in the field. The scientific literature used is extensive and well-supported, contributing to the authority and quality of the research.

3. Assessment of the obtained scientific and scientific-applied results

The dissertation presents significant scientific and scientifically-applied results that are in line with the stated objectives and tasks. The methodology used is well-justified and suitable for conducting the research, including an extensive analysis of existing literature and effective application of appropriate tools for creating an information system. Achievements in the field of information technologies for assisting people with disabilities are notable and have the potential to contribute to the social integration and professional realization of these individuals. The execution of the set goals and tasks has been carried out in accordance with high academic standards, resulting in a comprehensive study that presents new opportunities and perspectives in the field of information technologies for people with disabilities.

4. Evaluation of the scientific and scientific-applied contributions.

The author of the dissertation presents significant scientific and scientifically-applied contributions, which represent a significant step in the development of the field of social integration and support for individuals with visual impairments. One of the main contributions of the dissertation is the establishment of a methodology for modifying the national classifier of professions and positions by creating a list of professions and positions for individuals with visual impairments. This advancement not only facilitates employers in understanding and assessing the qualifications of people with visual impairments but also provides them with better access to the labor market and opportunities for professional development.

The architecture of the information system proposed by the author presents an innovative approach to supporting employment and social integration of individuals with visual impairments. By implementing modern technologies for processing big data and audio-video files, this architecture opens up new opportunities for improving communication between employers and people with disabilities, providing them with broader and easier access to information and resources for professional realization. These scientific and scientifically-applied contributions also have significant social impact, helping to create more fair and equal conditions for employment and integration of individuals with disabilities into society. Thus, the dissertation represents an important advancement in understanding and addressing the challenges faced by people with disabilities in contemporary society.

5. Evaluation of the publications related to the dissertation.

The publications demonstrate a high level of scientific research. They present well-developed analyses and original approaches to the problems, clearly indicating the author's commitment to the subject and the scientific community.

6. Evaluation of the abstract

The abstract is prepared with precision and systematicity, contributing to the clarity and coherence of the presented information. It includes all essential aspects of the dissertation, including the rationale for the chosen topic, the objectives and tasks set, the methods used, the results obtained and their interpretations, as well as the conclusions derived from the research. The formulation of the abstract is academic, in line with the requirements for the structure and presentation of scientific works. It provides a clear idea of the significance of the conducted research and its scientific contribution to the specific field of knowledge.

7. Critical remarks, recommendations, and questions.

The dissertation provides a detailed analysis of the proposed topic and demonstrates a significant level of analytical ability on the part of the author. The focus on the methodology and architecture of the system is clear and consistent, highlighting the importance of innovative technologies for assisting people with visual impairments. The results are presented systematically and thoroughly, providing a good basis for discussion and conclusions.

8. Conclusion

The dissertation under review on the topic " Architecture of an information system to help the work realization of people with visual impairments", authored by Elena Yurieva Filipova, represents a completed scientific study of a specific scientific problem. The author possesses the necessary qualities, knowledge, skills, and experience to conduct independent scientific research. I express my full positive evaluation of the dissertation and with complete confidence, I will vote for the award of the educational and scientific degree of "Doctor."

Date / Place

Signature: